

literatuur

De vraag is of er nog wat kan aan gedaan worden? Dit is de uitdaging waarop Guy Fontaine en Annick Benoît en een 200-tal collega's en schrijvers zijn ingegaan in het vernieuwde en uitgebreide werk dat in 1992 oorspronkelijk was gestart: *Lettres européennes. Manuel d'histoire de la littérature européenne*. Het wordt als een referentiewerk beschouwd waarin het Europese erfgoed (antiek, bijbels, Keltisch en Arabisch) en de grote stromingen in perspectief geplaatst worden. Het wordt als naslagwerk vooral ook om het laatste hoofdstuk geprezen omdat daarin 46 nog levende auteurs in kaart worden gebracht met fragmenten tekst in de originele versie en de vertaling in het Frans, weldra ook in het Pools en in andere Europese talen.

In *Le Monde de l'Education* wordt in een interview met Fontaine de volgende vraag gesteld: Is de Europese identiteit een literaire realiteit? Waarop het antwoord, zoals de titel van het artikel *Une littérature commune* het al laat vermoeden, evident 'ja' is. Volgens hem moeten leerlingen en studenten ingeleid worden in de Europese cultuur. Dat besef van een gemeenschappelijke cultuur is bij hem gegroeid vanuit zijn woonplaats in Frans-Vlaanderen, in wat hij noemt *un endroit frontière*. Volgens hem kan je spreken van een Europese identiteit en cultuur. Opmerkelijk in dit verband is hoe de jonge lidstaten de opbouw van hun culturele identiteit laten samengaan met de bevestiging van hun Europese identiteit.

De woorden van Claudio Magris — 'Je begeeft je in het koor van een mensheid die ondanks alle verschillen in taal en beschaving een eenheid vormt' — zijn een echo van wat August Vermeylen in zijn afscheidscollage 'De Europeesche eenheid in de letterkunde en in de kunst' proclameerde: 'Het is ten slotte op die overeenstemming van geestestoestanden dat de betrekkelijke Europeesche eenheid berust'.

Laten we onze Zwitserse collega Peter Schnyder volgen, wanneer die voorstelde om in het onderwijs minstens één uur per week aandacht te besteden aan de studie van de Europese literatuur. Hij zet deze uitspraak kracht bij door te verwijzen naar Goethes woorden: 'Wat je van je voorvaderen geërfd hebt, verwerf het om het te bezitten.' Goethe was immers als overtuigde Europeaan van mening dat wie geen andere taal dan de zijne spreekt, zijn eigen taal ook niet bezit. 'Geldt dit,' aldus Schnyder, 'dan ook niet voor de kennis van de literatuur die elke dag wat Europeeser wordt?'

In het Europese jaar van de culturele dialoog zou aan deze uitspraak dan ook dringend concreet gestalte moeten kunnen gegeven worden: omgaan met de Europese literatuur in een meertalige context.

Martine de Clercq is gewoon hoogleraar Europese letterkunde HUB-KU Brussel. Ze is een van de leden van het laatste canondebat in de reeks 'Tot 't nut van 't algemeen'. Maandag 8 december om 20 uur in het Paleis voor Schone Kunsten.

Tickets en info: www.bozar.be

ggo's heeft geleid tot meer gebruik van pesticiden, lagere opbrengsten, hogere productiekosten en bedreiging van de voedselveiligheid. Wij nodigen Greenpeace uit deze beweringen met feiten te onderbouwen die voldoen aan de vereisten voor wetenschappelijke zekerheid. Wij kennen voor elk van die beweringen tal van wetenschappelijk onderbouwde onderzoeken, die net het tegenovergestelde vaststellen. Greenpeace heeft het recht om iets anders te beweren, maar voor de zuiverheid van het debat en de intellectuele eerlijkheid, dient het die beweringen met degelijk onderzoek te staven.

Dirk Inzé is hoogleraar Planten Moleculaire Biologie (UGent) en wetenschappelijk Directeur VIB. **Godelieve Gheysen** is hoogleraar Moleculaire Genetica (UGent)

PARBLEU!

JO VAN DAMME

MUSIC FOR LIFE: DOLLETJES

Het zou wel eens interessant zijn om te onderzoeken waarom uitgerekend rond deze tijd van het jaar, als de dagen kort en duister zijn, als het buiten guur, koud en mistig is en snepende noordenwinden de sneeuw dwars door ons heen waaien, waarom uitgerekend dan mannen en vrouwen als bij onderlinge afspraak hun harten en hun portemonnee schijnen te willen openen.

Zijn het de vriendelijke schaduwen van de kerstboom in de gloed van het knisperende haardvuur die ons tot barmhartigheid en mededogen aanzetten? Of maakt net het vooruitzicht van gevulde kalkoens iets in ons los waardoor het makkelijker wordt om het leed van een ander te helpen dragen?

Vanwaar die seizoensgebonden drang om de Roemeen met zijn trekzak of het bedelende zigeunerkindje gulhartig een muntstuk in de verkleumde handen te stoppen, terwijl we enige tijd voordien die lieden nog een schop konden verkopen omdat ze de vlotte passage in de winkelstraat bemoeilijkten? Het kan, dat is bekend, lelijk struikelen zijn over een dakloze.

Hoe konden we zo lang blind blijven voor de onderdrukking van de klankschaaltibetaan of de noden van de sandaalsoenniet? Geen idee. Alleen besluiten we met z'n allen op het einde van de kalender er nog gauw wat aan te doen en daarvoor zijn we zelfs bereid onze eigen financiële sores even aan de kant te zetten.

Het was dus met warme genegenheid dat we deze week kennis namen van het *plan de campagne* van Music for Life. De benefietactie van Studio Brussel wil dit jaar vrouwen op de vlucht voor oorlog en geweld een hart onder de riem steken. Een voornemen uit de duizend. Hooguit een beetje sneu voor de mannen op de vlucht voor oorlog en geweld, dacht ik eerst wat zorgelijk, maar blijkt dat ook zij mogen delen in het vruchtgebruik.

De opbrengst van de actie wordt doorgestort aan het Rode Kruis, en dat weet daar wel raad mee. Nu alleen even dat geld inzamelen, en de wereld staat er alweer een heel stuk beter voor. Van een goed doel wordt niemand slechter, althans laten we daar in dit beknopte bestek en voor het gemak van het betoog maar even van uitgaan. Als het goede doel gepaard gaat met een heleboel leutig vermaak, dan lijkt elke reserve overbodig, zelfs misplaatst.

Niet alleen vrouwen en kinderen op de vlucht voor oorlog en geweld zijn vragende partij voor Music for Life, ook de VRT zelf was er hard aan toe. Na de vele perikelen van de laatste tijd (met of zonder forellen en nazi's) kan de openbare omroep wel een publicitaire opkikker gebruiken. Er wordt bijgevolg alles aan gedaan opdat heel Vlaanderen zou weten dat er deze dagen wellicht nog méér dan de 3,3 miljoen euro van vorig jaar zal worden ingezameld. (Een immens bedrag, dat we hoogstens wat kunnen relativeren door het af te wegen tegen de 71,5 miljoen euro die de VRT de komende tijd moet zien te besparen, wegens het te breed uitgehangen de voorbije jaren).

Nu al zijn felicitaties aan de orde voor al wie zijn of haar onbaatzuchtige bijdrage levert aan de magnifieke magnitude van dit project. We denken in de eerste plaats aan StuBru-nethoofd Jan Van Biesen die er — zo vernemen we uit de krant — slapeloze nachten van eindeloos gepieker voor over had om te beslissen wie er

in het glazen huis mocht. Een beetje te vergelijken met de kerel van de Nasa die indertijd moest zeggen wie er mee naar de maan mocht met de Apollo II. Na ampele overweging viel de keuze op drie dappere jongelui wier namen begin deze week onder trompetgeschal en trommelgeroffel werden bekendgemaakt. Dat dit heel de dag hoofdnieuws was in alle bulletins, in alle programma's, op alle zenders van de openbare omroep is niet meer dan normaal. Het is ook niet meer dan normaal dat een deel van de pers zich onvoorwaardelijk schaarde achter dit media-event van de hoogste orde.

Hulde voor Siska Schoeters, Thomas de Soete en Sofie Lemaire, de drie onverschrokkenen die zes (6) dagen lang moeten overleven op een dieet van migrainemuziek en slappe sapjes. Als ik de teneur van de berichtgeving een beetje correct inschat, maakt dat exploot hen tot de hongerkunstenaars van de moderne tijd, de Mahatma Gandhi's van de jonge generatie. Dat zij aanvankelijk nog wat huiverden voor hun ontzagwekkende opdracht is logisch. 'Ik heb een Bickyburgerverslaving', bekende Sofie Lemaire die haar debuut maakt als wondermeisje.

Felicitaties voor het Gentse gemeentebestuur dat er mooi in slaagde om deze pr-bom van Leuven af te snoepen. De Arteveldestad kan nu zijn bezoekers naast prachtige monumenten en musea, een gastvrije horeca, een ijspiste en een kerstmarkt (Glühwein!) ook een sympathiek goed doel aanbieden om de tijd aangenaam door te brengen.

We danken alvast ook de overheden die — dat mogen we althans hopen — dit jaar weer hun duit in het zakje zullen doen. Vorig jaar was dat goed voor 43 procent van de opbrengst. We zijn benieuwd welke ministers nu Music for Life in hun budgetten hebben meegenomen. In het bijzonder kijken wij uit naar een gebaar van minister Turtelboom van Immigratie en Asielbeleid die als geen ander ervaring heeft met hongerstakers.

Proficiat ook aan het reclamebureau Mortierbrigade dat deze marketingcampagne stuurt en terecht mag hopen dat het ook dit jaar weer in de prijzen valt met hun slim bedachte reclamespots. Ik had Jens Mortier nog willen bellen om hem te vragen of het misschien niet een heel klein tikkeltje cynisch was om de titeltune van de knusse soap *Thuis* te voorzien van beelden van uitgemergelde negertjes in vluchtelingenkampen. Maar hij zou me uitgelegd hebben dat dit juist een heel innovatief en fris idee is, want confronterend en dus efficiënt. Ik durfde hem al helemaal niet te vragen of zijn bureau ook iets verdient aan die opdracht, want wat kan zo'n man anders dan vertellen dat zijn prijs heel redelijk is en dat iederéén tenslotte zijn kosten doorrekent. Op de VRT laat toch ook geen enkele manager de uitbetaling van zijn loon opschorten, we moeten het ook niet al te gek maken.

Niets staat dus nog het succes van Music for Life in de weg. Alle records zullen sneuvelen. Als het goed is laat immers héél Vlaanderen zich weer van zijn meest genereuze kant zien. Het wordt een feest. Reuze dolletjes. Rond de klok te volgen op radio, op Eén en Eén+. En we zingen en we springen en we zijn zo blij, want er zijn geen stoute kinderen bij.

Nu nog afwachten of de beneficianten al deze inspanningen ook een beetje weten te appreciëren.

Jan Van Biesen: slapeloze nachten. © vrt

Sofie Lemaire: debuut als wondermeisje. © vrt

Jens Mortier: innovatief en fris. © pdw